

YASHIL IQTISODIYOT SHAROITIDA O'ZBEKISTONDAGI AGROBIZNES KORXONALARINI BOSHQARISH

Xo'jamova Latofat Asadullayevna

*“International school of finance technology and science” nodavlat oliy ta'lim
muassasasi “Iqtisodiyot va kompyuter injiniring” kafedrası o'qituvchisi*

Anotatsiya: Yashil iqtisodiyot - bu atrof-muhitni himoya qilish, tabiat resurslaridan samarali foydalanish va iqtisodiy barqarorlikni ta'minlashga qaratilgan iqtisodiy modeldir. O'zbekistonda qishloq xo'jaligi sohasining ahamiyati juda katta bo'lib, bu sohada amalga oshiriladigan o'zgarishlar nafaqat iqtisodiy rivojlanishga, balki ekologik barqarorlikka ham bevosita ta'sir ko'rsatadi. Agrobiznes korxonalari uchun yashil iqtisodiyot tamoyillarini joriy qilish esa mamlakatning ekologik va iqtisodiy barqarorligini ta'minlashda muhim ahamiyatga ega.

Kalit so'zlar: agrobiznes, innovatsion, suv resurslari, yashil iqtisodiyot, modernizatsiya.

Аннотация: Зеленая экономика-это экономическая модель, направленная на защиту окружающей среды, эффективное использование природных ресурсов и обеспечение экономической стабильности. Значение сельскохозяйственной отрасли в Узбекистане очень велико, и проводимые в этой области изменения напрямую влияют не только на экономическое развитие, но и на экологическую устойчивость. А внедрение принципов зеленой экономики для предприятий агробизнеса имеет важное значение для обеспечения экологической и экономической устойчивости страны. Anotats: a green economy is an economic model that aims to protect the environment, make effective use of Natural Resources and ensure economic stability. The importance of the agricultural sector in Uzbekistan is very great, and the changes made in this area directly affect not only economic development, but also environmental sustainability. The implementation of green economy principles for agribusiness enterprises, on the other hand, is important in ensuring the environmental and economic stability of the country.

Ключевые слова: Агробизнес, инновации, водные ресурсы, зеленая экономика, модернизация.

Annotation: The green economy is an economic model aimed at protecting the environment, making efficient use of natural resources, and ensuring economic stability. The importance of the agricultural sector in Uzbekistan is very high, and the changes carried out in this area directly affect not only economic development, but also environmental sustainability. And the introduction of green economy principles for agribusiness enterprises is essential to ensure the environmental and economic sustainability of the country.

Keywords: Agribusiness, innovation, water resources, green economy, modernization.

1. O'zbekistonda yashil iqtisodiyotning o'rni

O'zbekiston agrar mamlakat sifatida, resurslarga boy bo'lib, qishloq xo'jaligi sektori mamlakat iqtisodiyotining asosiy tarmog'idir. Biroq, intensiv qishloq xo'jaligi va sanoatlashgan dehqonchilik usullari atrof-muhitga salbiy ta'sir ko'rsatmoqda. Shuning uchun, yashil iqtisodiyotga asoslangan agrobiznesni rivojlantirish, nafaqat qishloq xo'jaligi samaradorligini oshirish, balki tabiatni asrash hamda ijtimoiy barqarorlikni ta'minlashga yordam beradi.

Yashil iqtisodiyot sharoitida O'zbekistonda agrobiznesni boshqarishning asosiy maqsadi – qishloq xo'jaligi sohasida atrof-muhitga zarar keltirmaydigan, ekologik jihatdan barqaror, raqobatbardosh va iqtisodiy jihatdan samarali tizimlarni yaratishdir.

2. Agrobiznesda yashil iqtisodiyot tamoyillarini tatbiq etish

O'zbekistonda agrobiznes korxonalarini boshqarishda yashil iqtisodiyot tamoyillarini qo'llash bir qator innovatsion yondashuvlarni talab etadi. Bu usullar orasida quyidagi muhim jihatlar alohida o'rin tutadi:

2.1. Organik qishloq xo'jaligi va ekologik toza mahsulotlar ishlab chiqarish

O'zbekistonda organik qishloq xo'jaligiga bo'lgan talab ortib bormoqda. Pestitsidlar va kimyoviy o'g'itlardan voz kechib, ekologik toza mahsulotlar yetishtirish, nafaqat salomatlik uchun foydali, balki qishloq xo'jaligi korxonalarining raqobatbardoshligini oshiradi. Hozirda organik mahsulotlar eksporti ham rivojlanmoqda va bu, O'zbekistonni global bozorda ekologik toza mahsulotlar ishlab chiqaruvchi mamlakat sifatida tanitadi.

2.2. Qayta ishlash va chiqindilarni kamaytirish

Yashil iqtisodiyot tamoyillarini qo'llashda chiqindilarni kamaytirish va ularni qayta ishlash masalasi ham muhimdir. Agrobiznes korxonalari o'z faoliyatida chiqindilardan foydalanishni minimal darajaga tushirishga harakat qilishi kerak. Bu, nafaqat atrof-muhitni himoya qilish, balki ishlab chiqarish xarajatlarini kamaytirishga ham xizmat qiladi. Masalan, organik qoldiqlarni kompostlash yoki bioenergiya ishlab chiqarish orqali foydalanish mumkin.

2.3. Suv resurslaridan samarali foydalanish

O'zbekistonning qishloq xo'jaligi intensiv sug'orishga bog'liq, bu esa suv resurslarining ortiqcha sarflanishiga olib kelmoqda. Yashil iqtisodiyotga asoslangan agrobiznesda suvni tejash va samarali foydalanish juda muhimdir. Zamonaviy irrigatsiya texnologiyalarini, masalan, tomchilatib sug'orishni joriy etish, suvni tejashda va yerning unumdorligini oshirishda samarali yechim bo'lishi mumkin.

2.4. Yashil energiya manbalaridan foydalanish

Qishloq xo'jaligi sohasida ekologik toza energiya manbalaridan foydalanish, ayniqsa, quyosh va shamol energiyasini qo'llash muhim ahamiyatga ega. O'zbekistonda quyosh energiyasi potentsiali juda katta bo'lib, bu resursdan foydalanish agrobiznes korxonalarining energiya xarajatlarini kamaytirish va chiqindilarni qisqartirish imkonini beradi.

3. Agrobiznesda yashil iqtisodiyotni joriy qilishning ijtimoiy-iqtisodiy foydalari

Yashil iqtisodiyot tamoyillarini agrobiznesda qo'llash O'zbekiston uchun bir qator ijtimoiy-iqtisodiy foydalarni taqdim etadi:

Barqaror rivojlanish: Agrobiznesni yashil iqtisodiyotga asoslangan tarzda boshqarish, ekologik barqarorlikni ta'minlab, kelgusi avlodlar uchun tabiiy resurslarni saqlab qolishga yordam beradi.

Yangi ish o'rinlari yaratish: Yashil texnologiyalarni tatbiq etish va organik mahsulotlarni ishlab chiqarish sohasida yangi ish o'rinlari yaratiladi, bu esa aholi bandligini oshiradi.

Iqtisodiy samaradorlik: Ekologik toza mahsulotlarga bo'lgan talabning ortishi, qishloq xo'jaligi korxonalarining eksport imkoniyatlarini kengaytiradi va ularning raqobatbardoshligini oshiradi.

Xulosa

Yashil iqtisodiyot tamoyillarini O'zbekistondagi agrobiznes korxonalarida qo'llash, nafaqat ekologik barqarorlikni ta'minlaydi, balki qishloq xo'jaligi sohasini modernizatsiya qilish va iqtisodiy rivojlanishning yangi bosqichiga o'tishga imkon beradi. Organik qishloq xo'jaligi, qayta ishlash, suv va energiya resurslarini samarali boshqarish kabi metodlar agrobiznesning raqobatbardoshligini oshiradi va mamlakat iqtisodiyotining barqaror rivojlanishiga hissa qo'shadi. Shuningdek, bu jarayonlar jamiyatning ijtimoiy farovonligini oshirishga, atrof-muhitni himoya qilishga va kelgusi avlodlar uchun resurslarni saqlab qolishga yordam beradi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Alimov I. Byudjet tizimi: o'ziga xos xususiyatlari // Biznes-Ekspert jurnali. – T., 2017. - №7.
2. Umurzoqov O'.P., Umarov S.R. O'zbekiston agrosanoat majmuasiga investitsiyalar jalb etish holati. O'zbekiston agrar fani xabarnomasi. – T.: 2003. – №3
3. Saidova G. K. i dr. Detsentralizatsiya i vazmojnosti razvitiya chelovecheskogo potentsiala. Ekonomicheskoe obozreniya. yanvar. 2005. 4 s.
4. Nazarova F. Iqtisodiyotni erkinlashtirish sharoitida O'zbekiston agrar sektorini rivojlantirish istiqbollari. Iqtisod fanlari doktori ilmiy darajasini olish uchun dissertatsiya avtoreferati. T.: O'zBIITI. 2001.
5. <http://www.stat.uz>